

Az előfizetés ára:
 egész évre . . . . . 8 frt.
 fél évre . . . . . 4 frt.
 negyed évre . . . . . 2 frt.
 Kérjézőknek és néptanítóknak:
 egész évre 6 frt., fél évre 3 frt.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Előfizethetni és egyes lappéldá-
 nyokat venni lehet a kiadóhiva-
 talban. Traub B. és társa, Valentin
 Károly, Böhm M., Luzovics L.,
 Veldinger N.
 üzletében és a főudhánytözsben.
 A hirdetések ára:
 Mindenkor árjegyzék szerint.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 k.
 Nyiltterben egy sor . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu lap.

Hirdetéseket elfogad: Külföldön:
 Berek J. és Társa Erfurtban.
 Haasenstein és Vogler, Steiner A.
 Hamburgban, Daube G. L., Knoll
 Ignác Frankfurtban, Oppelik A.,
 Schalek Henrik, Mosse Rudolf,
 Bécsben. Magyarországon: Neu-
 berger és Braun, Goldberger A.
 V., Lang Lipót, Schwarz Gyula
 Somogyi E. „Első magyar nemzet-
 közli irodá”-ja Budapesten, kiadó-
 hivatalunk és Janovszky H. királyi
 utczában levő hirdetések felvételi
 irodája Pécssett.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztőség: Király-utca 20. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok
 nem adatnak vissza.

A phrásisok politikája.

Ujabb időben a mindig leleményes magyar ellenzék egy új phrásist talált ki, mely felfogásuk szerint tökéletesen alkalmas Tisza Kálmán politikájának elítélésére; — és ez negatív kifejezve úgy hangzik, hogy Tisza Kálmán politikája „nem bír az idealismus legesekélyebb vonásával sem,“ nem léphet nyomába sem annak a magasztos conception alapult politikának, melyet a harminczas, negyvenes, de még a hatvanas évek nagy mesterei is követtek és hogy ez positive nem egyéb, mint toldozás-foldozás, a melyet csak közepszerű és nem nagy férfiak szoktak végezni.

Legszébb accordokban tud erről az idealizmus hiányáról a mérsékelt ellenzéknek azon magyar vezérlapja énekelni, mely mint az egykori — tudvalevőleg — idealisticus deák-párti politikának idealisticus támogatója — sehogy sem tud Tisza Kálmán realismusába bnlenyugodni és úgy

látszik még kevésbé megbarátkozni azzal a közeledő valósággal, hogy a realismus ezen útjára Sennyei Pál báró is rálépni elhatározta magát.

Ezen utóbbi esemény a Pesti Napló idealismusára váratlanul jött. Azért nem is tudja, milyen állást foglaljon vele szemben. Az eddigi magatartása — vezércikkjei és a hozzáintézett levelekből következtetve a következő: örül az eseménynek, mert ez azt mutatja, hogy Tisza Kálmán megalázta magát Sennyei Pál előtt, kit pedig a Pesti Napló még most is magáénak tart — persze csak ideában. Viszont nem örül az eseménynek, mert ez azt jelenti, „hogy Sennyei Pál, mint gyöngye idegzetű, finom udvarias ember a vas akaratu, hajthatatlanul makacs Tisza Kálmánnak alá fogja magát rendelni,“ a mi nem jót jelentene, mert a Pesti Napló Tisza Kálmánt még most is a legrosszabb politikusnak tartja — persze felteszszük hazafiságáról ismét csak ideában.

A mérsékelt ellenzék vezérlapjának ezen magatartásából kitünik végre hogy, ha azon eshetőség állana be, miszerint Tisza Kálmán, úgy mint Sennyei Pál a politika szinteréről egyszerre letünnének, a Pesti Napló akkor is idealisticus politikai álláspontjánál fogva örülne az eseménynek, meg nem is. Örülne, mert mégis csak valahogy Tisza Kálmán megbukott — és bizonyára nem örülne, mert a mérsékelt ellenzék homályos multu és jellemű politikája az országnak még akkor sem kellene.

Ily körülmények között tehát nem csoda, ha főleg a mérsékelt ellenzék a politikai conceptiók oly magas idealismusára emelkedik, hogy közönséges — a mindennapi élet és a konkrét társadalom igényeinek kielégítésére irányuló politika előtt amaz — az ideális, a magasztos, érthetetlen marad mindvégig.

Kétségtelen, hogy Tisza Kálmánnak 10 éves multtal bíró eddigi s hiszszük a Sennyei közreműködésére

A „Pécs“ tárczája.

Munkácsy Mihály legujabb képe „Krisztus a Kálvárián.“

(Vége).

(G.P.) A mi Munkácsynak e képét a régi nagy mesterek képeitől előnyösen megkülönbözteti, az kivált a tartalom rendkívül dus voltában áll. Ezen alakok az érzelmek és eszmék örökös körét foglalják magukban; nincs köztük egy, mely a másikkal ismétlése volna s ezért valamennyi pszichologiai tanulmányra érdemes. Ezek az alakok valamennyien élnek, beszélnek és cselekesznek; és pedig mindenik azon belső szükség szerint, a mely kinek-kinek jellemében gyökerezik. Mindenik határozottan és megkapóan fejezi ki azon gondolatot, melynek megtestesítése végett a művész a vászonra lehetett. Mindeniknek elhelyezéséből, mozdulataiból és arcvonásából olvassuk le multját, jelenét és jövőjét, gondolatait, érzelmét, egyszóval: egész jellemét. A nagy esemény különbözően hat mindenikre s ez a hatás egyiknél se mosódik el, egyiknél se nyilvánul jellemével ellenkezőben.

Munkácsy kitünően ért azon művészet-hez, hogy kell a compozició által jellemezni.

A kétségeskedő és vitakozó zsidópapok karaktere, lelki állapota nemcsak arcvonásaikon, szemekben, hanem testök állásában, minden tagjuk elhelyezése és hordozásában egyenként külön-külön ki van fejezve. János fájdalma, épen így, állásában nyilvánul kitünően s nem is képezhettünk ő hozzá illőbb, méltóbb és kifejezőbb testtartást, mint a minőben magunk előtt látjuk, még ha arczára nem tekintünk is. Épen így a szent asszonyok mozdulatai élénkebben ragadják meg képzeletünket, mélyebb és igazabb fájdalmat fejeznek ki, habár bő ruhák redőivel fődvek, mintha valamennyi arcz fődetlen állana előttünk s a festő ezekkel az arcvonásokkal is hozzá akart volna járulni a kedélyekben dúló fájdalom rajzához. Továbbá úgy, a mint festve vannak, rögtön felismerjük a három alaknak a keresztben szenvedőhöz való három féle viszonyát s három féle jellemét. Mária arczát elfödé a festő, mert jól tudta, hogy ekkora fájdalmat ki sem fejezhetne, vagy ha megkisérti: igen rút arczot kellene festeni, mert magas foku indulat az arcvonásokat eltorzítja. Magdolna is tenyerebe rejté arczát s térdre esik a kereszt alatt, de nem borul annak lábához, mint Mária. Salome kiterjesztett karjai szédult vonásaival a fájdalom harmadik fokozatát mesterien tüntetik elő. Vagy képzeltető-e beszédesebb mozdulat, mint az előtérben ülő katoná-é?!

Az elbámult suhanczé?! A távozó hóhér-é? A kíváncsian előre tolongók s az őket lándzsája nyelével visszatartó katona változatos és karakteristikus testtartása mind nagy mesterre vallanak.

Ilyen alakok, ilyen helyzetek csak egy oly lángelmében és lángelmé által jöhetnek létre, a ki az érzés és gondolkodás, a jellem és cselekvés nyilatkozás módjainak esser, meg ezer finom árnyalatot hosszas studium útján minden részletében megismertte; a ki tudja, hogy az érzelmek, indulatok és szenvedélyek minden mozzanata, a jellemek különbözőlése szerint mily fokozatokban, a tagok és izmok önkénytelen mozdulatainak melyik árnyalatában fejeződnek ki.

És hogy vannak a jellemek összeállítva! Ekkora változatos! Holott mindeniket a főesemény foglalkoztatja s mindenik tudtán kívül alkotó része a szörnyű szinjáteknek. Az egyik csoportnak a szeretet ütötte szívébe a fájdalom törését, a másikkal a kielégített bosszuvágy természetes visszahatása: az aggodalmas kételkedés kelt fájdalmat, másokban a részvét nyilvánul. Míg ismét másokban egészen ellenkező érzelmek tükröződnek vissza. Némelyeket hidegen, közönyösen hagy az esemény, másokra nézve egyszerűen érdekes, vagy épen újdonságszerű, némelyekre bámulatos, megdöbbentő, sőt a bolygó zsidóra kétségbejítő. Vanek, a kikben a káröröm

*) Még látható a műcsarnokban nov. 2-ig.

folytatandó jövőbeli politikája nem fog az idealismus azon magaslatára emelkedni, melyre jutott a Pesti Napló vezetése alatt állott egykori deák-párti politika, melynek, mint azt Tisza Kálmán kormánya keservesen és nagyon is realiter utóbb tapasztalni kénytelen volt — egyik legidealistikusabb eredménye volt a 153 milliónyi függő adósság és a deficit azon meg nem állapítható mennyisége, melynek kiszámítása előtt, az univerzális, még a protestáns jogfilozófiát is meghatározott tudós Kerkápoly is megszökött.

Ily magasztos politika nem kell Magyarországnak. Megelégszik, ha a kormány a fennforgó igényekhez alkalmazkodik; ha gondoskodik a közoktatás minden ágáról, ha az ipar, kereskedelem és földművelés érdekeit előmozdítani s azok összhangzatos fejlődését létesíteni törekszik; ha a vasutak hálózatát kiépíti, — a folyókat szabályozza — a magyar nemzetiség fölényét biztosítja, — az igazságügyet és a közgazdaságot a modern szükséghez képest reformálja és az általános szabadságot megvédi és fenntartja stb. Valjón ezután ezen életérdekeket a konservativizmus, avagy a liberalismus czéje alatt elégíti-e ki, az a magyar nemzetnek, a magyar államnak mind egy.

És mert azt látjuk, hogy azon két kiváló államférfiu, u. m. Tisza Kálmán és Sennyey Pál báró egymáshoz való közeledésének motivumát, az ország sürgős és minél előbb kielégítendő érdekeinek közös erővel való előmozdítása képezi — sokkal

jobban becsüljük, ha mindjárt az eddigi elvek ieláldozásával járó, de az ország javára irányuló ezen magatartást, mint azon politikai pártoskodást — mely merevségében az elv megmentése végett még akkor is visszatartja magát a közös közreműködéstől, mikor az ország érdekében ezt szükségesnek maga is felismeri.

R.

A pécsi község és gépgyár részvénytársaság közgyűléséből.

Hogy erős akarattal, fáradhatatlan szorgalommal és tevékenységgel a sokszor leközdühetetlennek látszó akadályok is elháríthatók, ennek jelét adta a pécsi község és gépgyár részvénytársulat igazgatósága.

Midőn a 40-es években e társulat megalakult, főzéljálul a vas-ipar terjesztését és fejlesztését tűzte ki. A tapasztalás megtanította az illetőket, hogy számításuk téves kiinduló pontból eredt. Ekkor gépgyárt alakitottak; de e téren sem boldogulván, nagy hamar kénytelenek voltak társulati vagyonukat bérbe adni. E vagyon a Vashámor telepen kívül egy közsénybányából áll, melyet a d. g. h. koloss körülövez. Míg a bérlő a főszület a gépgyárra fektette, nagyon lassan és halkán haladt elő; de midőn a gépgyártást másodrendűnek tekintette és minden erővel a közsény-művelésnek fektett; az időtől gyarapodott és a részvényeseknek osztalékot is nyújthatott.

Huszonnyolcz évig volt a társulati vagyon bérbe adva, mely idő alatt a régi alapítókat új emberek váltották fel, kik — legtöbbszörre sem a gép gyártáshoz, sem a közsény-üzlethez nem értettek; de nem is volt erre szükség, mert hisz bérbe lévén adva a társulati vagyon, csak felügyeletet kellett gyakorolni, melyhez pedig szorosan véve szakértelem nem kívántott. Oly egyének választattak az igazgatóságba, kik a társadalmi életben egészen más állást foglaltak el és kiknek a közsény vagy vasiparról fogalmuk sem volt, —

Ily viszonyok közt találta a társulatot a bérviszony megszűnése. — Nem csekély feladat volt tehát e férfiakra oly üzletet kezökbe venni, melynél minden lépésnél nehézségekbe és akadályokba ütköztek; és hogy mindezek dacára mily fényes eredményt mutattak fel, tanúsítja az 1884. oct. 26. tartott félévi rendes közgyűléshez bterjesztett igazgatósági jelentés, melynek keretéből csak a számokat közöljük.

A lefolyt félévben (ápril 1-től okt. 1-ig) kiaknázottat 116875 m. m. kőszén, melyért befolyt brutto — — — — 40844 frt 81 kr. levonva ez összegből a közsény-termelési kiadásokat összesen 26173 frt 37 kr. marad mint netto közsény-jövedelem — — — — — 14671 frt 44 kr. Az összes jövedelem kitett 44958 frt 75 kr. Viszont az összes kiadás 33349 frt 29 kr. Marad tiszta jövedelem 11609 frt 46 kr.

E tiszta jövedelemből azonban a közgyűlés részvényenként csak 3 frtot határozott felosztani; a maradványt mint üzleti forgalmi tőkét tartván vissza: minék következtében a mérvadó egyének azon biztos reményüket nyilvánítták, hogy a jövő félév (okt. 1-től ápril 1-ig) még sokkal fényesebb eredményt fog feltüntetni. — Ha tekintetbe vesszük, hogy egy részvény névértéke ma 55 frt, és ez után a társulat félévre fizetett 3 frtot, ugy ez körülbelül 11%-os kamatnak felel meg. Ipar részvény-társulatoknál mindenestre nem mindennap található eredmény.

Az igazgatósági előterjesztések felolvasása után a megürült két igazgatósági helyre 75 szavazattal Koch Ferencz somogyi bányatulajdonos és Blauhorn Lajos ügyvéd megválasztván, a közgyűlés bevégeződött.

Hemmerich Károly tornamesternek városunk polgármesteréhez intézett, a torna ügynek mult évi állásáról szóló jelentéséből a következőket emeljük ki.

Az elmúlt évben 1645 közép és elemi iskolai tanuló közül 145 részint felmentetvén, részint más okok miatt torna oktatásban nem részesülhetvén — állandó oktatásban részesült 1500 tanuló.

csak csendes meglepedésben nyilvánul s ismét olyanok, kiket az gúnyos mosolyra, vagy hangos nevetésre, gúnyos szavakra és szidalmakra fakaszt.

És így tovább... Mindenik annyira törülmesztet, mintha magokat az akkori szereplőket látnók. Ezekről is el lehet mondani, a mit Mengs Rafael (1728—1779) az ő nagy névrokonának, Rafael Sancionak kompozíciójáról általában mondott,* hogy t. i. Munkácsy alakjai és a többi festők alakjai közt kifejezés tekintetében akkora különbség van, mint Nagy Sándor és a szinpadon e hőst ábrázoló színész közt. Szorgalommal és kitartással ez is utánozhatja az eredetinek minden mozdulatát, de ebben az utánzásban mégis csak érezni fogjuk, hogy hiányzik belőle az a természetesség, mely egyedül a belső ösztönből fakadt cselekvés tulajdona. Ez a nagy különbség onnan ered, hogy egy művész sem tudja ugy, mint ő, hol keresse a testen a lélek által előidézett mozgásokat.

Munkácsy egy nagy művész nyugodtságával kerül el minden túlzást, minden fölöslegest; ő is, mint Rafael, egy cselekvényt se állít elő mint bevégett, mivel az így nem foglalkodtatja phantáziánkat; már pedig a

szép művek élvezete épen ebben áll. Mint Mengs mondja,* sokkal jobban fog az a festmény hatni, melyen egy járó, vagy egyebet cselekvő személyt ugy van előtűntetve, a mint épen járn i n d u l, cselekedni kezd, mintha már megállott, vagy cselekvését bevégezte. Innen van, hogy Munkácsy képen a bolygó zsidó mint már futó, rohanó alak, ki e helyzetével phantáziánknak semmi kiegészíteni valót nem hagy, kompozíció tekintetében kevésbé sikerült. Ennél már sebesebben nem futhat s így — eltekintve attól, hogy ily realizitikus felfogásu s kivitelű képen allegoriának kevésbé van helye — phantáziánkat tétlenségre kárhoztatja.

Hátra van még magáról Krisztus alakjáról szólóanunk, mely az egész képből kiválik. Érdekes, mily finom eszközökkel emeli őt a mester valamennyi más halandó fölé. Mondanunk sem kell, hogy Krisztust, elhelyezése a két lator közt kissé emelkedettebb helyen, némileg oldalt fordítva már magában kiemeli. De ezen kívül igen szembetűnő Krisztusnak teste, a mely csakugyan megdicsőül a raja-előmlő fénytől, jobban mondva: a mely belőle az egész képre kiárad. Eszünkbe juttatja Correggio „Krisztus születése“ cz. híres művét (a drezdai képtárban), melyen az egész földalatti helyiséget a most született Jézus

testéről szétáradó fény világítja meg. Munkácsy Krisztus a anatomiailag igazi művészetel van megkülönböztetve a többi alakoktól, jelesen a gonosztevőktől; ezek, kivált a Krisztus balja felőli, csontos, zömök ember, durva, barna bőrrel; mindkettőnek egész teste elárulja, hogy azon néposztályhoz tartoznak, melyből a gonosztevők szoktak kikerülni; Krisztus pedig valóban istenült, ideális szép test, nyulánkb, magasabb természetű, mint az előbbiek, finomabb izmokkal, átlátszóbb, fehérebb test színnel. Arca a kép ragyogó szépségű fénypontja. Égre emelt szemei, beszédre nyitott ajka s arcának minden vonásakja mesteri tökéletességgel fejezi ki azon pillanatot, midőn az isten-ember a fájdalomtól pillanatra legyőzve, fölkiáltott: „Atyám! Atyám! Miért hagyál el engem!?”

Van Dyk híres „Crucifix“-e a bécsi Belvedereben szintén a legkiválóbb e nemű arczok egyike. A legnagyobb fájdalomtól szédült és mégis átszellemült vonások — habár a kép kisebb méreteinél fogva laikusra nézve nem is lehetnek oly hatással — mindenestre megindítón hatnak. Mindazáltal sem e classikus kép, sem az ugyancsak ott levő tövises koronázott Krisztus-fej, a melyet Rubens festett, Munkácsy Krisztus-arczát felül nem mulják, mert ugyan az a megragadó erő, a mely Rubens esctevonásaiiban nyilvánul s ugyan az a kellemes olvadékonyság, mely

* A. R. Mengs's sammtl. Kunsthist. u. philosophisch-aesthetische Schriften. Gesammelt v. Dr. G. Schilling. 139. lap.

* U. a. 142. lap.

A tornába járó 41 tanosztály, tekintettel arra, hogy a napiórák elegendőnek nem bizonyultak, nem külön külön, hanem két vagy több osztályra összesítve oktattatt, ami által egy torna osztályba nem ritkán 100 tanuló felül jutott, kik nagy számuknál fogva csak is az illető osztálytanár és tanító urak közreműködése és támogatása folytán részselhettek megfelelő oktatásban.

Ezeknek kivül magán szövetkezők, az 52-ik cs. kir. gyalogezred és a honvédség tisztikara használták hetenként több órán át a torna helyiséget tornászati, de főleg vívőgyakorlatokra.

A torna oktatás Spiesz A. rendszerére alapítva, a paedagogiai elvek és miniszteri utasításoknak megfelelőleg kezeltetett, melynek üdvös eredményéről a nagyérdemű közönség a torna vizsgák, de főleg a kath. főgymnasium f. é. június hó 29-én tartott dísz-tornászata alkalmával győződhetett meg — amidőn a jelenvolt szakférfiak, köztük Hunyady kormánybiztos ur is, lelkes figyelemmel kísérték a 2^{1/2} órán át tartó gyakorlatokat.

Jelzett évben két távgyalogolás rendeztetett, az egyik 60 kisebb tanulóval a patacsi rétre, a másik 42 nagyobb tanulóval a Jakabhegyre. Végül constatálván a jelentés városunk hatóságának oltalma alatt tornaügynök dicséretes emelkedését, felhívja a hatóság figyelmét azon hiányra, hogy leány iskoláink banna tornászati még most sem tanítatik rendszeresen és kötelezőleg, mint az az ország több városainak leányiskoláiban hosszabb idő óta történik.

Gróf Szapary Gyula pénzügyminiszter budget-heszéde.

Tartatott 1884. okt. 25-én.

(Végo.)

Áttérek már most a bevételek előirányzatára, melyek a következőkből állanak: az 1885. évi rendes bevételek 313 millió, 828 ezer forintot tesznek a mult évre megállapítva volt 298 millió 536 ezer forint, tehát a jövő évre több 15 millió 280 ezer forinttal, melyből azonban le kell vonni átfutó többletként 7

millió 167 ezer forintot és így a valóságos többlet tesz 8 millió 121 ezer forintot.

Ezen bevételi többlet legnagyobb része igen természetesen a pénzügyi tárczára esik, és így értem azt, ha a t. ház előtt azon kérdés merül fel, vajjon indokolt-e egy ily többlet felvétele?

Engedje meg a t. ház, hogy erre nézve néhány főbb tételt fölemlítsek, melyből méltóztassék megítélni, vajjon indokolt volt-e ily mérvű többletet felvenni, mint a milyen előirányozva van. (Halljuk!) Egyenes adók czimén 1884. évre fel volt véve 95.220.000 frt, 1885-re előirányozva van 95.270.000 frt; tehát több 50 ezer frttal, még pedig az is nem a rendes adóknál, hanem behajtási költségek czimén.

Az 1883. évi eredmény az egyenes adók czimén 93.700.000 frt volt; ehez méltóztassanak hozzáadni a mult évben megszavazott adó-emelést, mely 3 milliót eredményezett. Méltóztassanak továbbá hozzá adni a takarékpénztári betétekre vetett adó eredményét, a mely 1883-ban nem teljes évi összeggel szerepel a mely háromszázezer frtot tett, az 1883-iki végleges eredmény 97 millió frtot tenne.

En azonban t. ház, tekintettel a mai viszonyokra, különösen a gabona árakra, nem akartam magasabbra felvenni azon összeget, hanem vettem azon eredménnyel szemben, mely 1884-re körülbelül tett kerek összegben 95 millió frtot.

A mi egyébiránt t. ház, a bevételi irányzatot és abban felvett többletet illeti, azon igyekeztem, hogy ne fokozzam azokat magasra, mert nem szeretném kockáztatni azt, a mit eddig elérünk, t. i. hogy inkább a zárszámadási eredmény kedvezőbb legyen az előirányzatnál.

Mit tapasztalunk t. ház, a fogyasztási adóknál? Fogyasztási adók czimén a bevétel 1883-ban volt 19 és ¹/₂ millió; hozzá számítva ehez az időközben alkotott új adók eredményét úgy, mint az ásvány, olaj és szeszadóból befolyó jövedelmet, öt millióval több lesz ezen a czimen az eredmény.

En azonban 24¹/₂ milliót vettem fel, daczára annak, hogy, miként előbb bátor voltam előterjeszteni, hogy 1884. év 8 hónapjára 1 millió 600 ezer frttal több folyt be.

Bélyeg- és jogilleték czimén körülbelül ugyanazon összeget vettem fel, mely 1884-re volt előirányozva. A dohányjövédék netto-eredménye 1883-ban 19.200.000 frt volt, 1884-ben eddig 2.400.000 frttal több folyt be, mégis e czimen 20.200.000 frt vétettet fel. Ső jövédék befolyt 1883-ban 12.400.000 frt, előirányoztam 12.200.000 frtot, tehát keve-

sebb mint a mennyi 1883-ra befolyt. Államjóságok czimén befolyt 1883-ra 2.400.000 frt, előirányoztam pedig 1.900.000 frtot tekintettel az időközben eladott jóságokra.

Ezen tételekből méltóztatnak látni, hogy az előirányzat az 1883-iki végleges eredményeknek nagyobb részben megfelel, sőt még inkább azon alul marad.

Az előirányzott 7 millió frt többlet, mely a pénzügyi tárczánál előfordul, három főtételeből alakul, ugymint: a szeszadóból, melyből 3 millió több bevétel várható, az államvasutak nagyobb bevételéből, mely 3¹/₂ millió forintra van felvéve és pedig az új vasutaknak u. m. a zimonyi és a budapest-brucki vonalok bevételeiből és nem a dohányjövédék czimén várható nagyobb bevételeiből. Mga ezen három tétel indokolja a pénzügyi tárczánál felvett 7.012.894 frt többletet.

Ezen kívül vannak még csekélyebb eltérések; az államadósság törlesztésére több van fölvéve 650.000 frttal és a pósta és táviradónál 200.000 frt. A földmívelési tárczánál 130.000 frt. Ezek együttvéve képezik a 8 millió 121.000 frt bevételi többletet. Ezeknek vég-eredménye az, hogy a rendes kezelésben a bevételek összege 313.825.000, a rendes kiadások 308.776.000 frt és e szerint a rendes kezelésben 5.048.000 frt fölösleg mutatkozik. (Tetszés jöbblel.)

Es hogy ezen jelenség nemcsak az előirányzatban van kilitásba helyezve, hanem valóságban alapul, azt leginkább igazolja a bemutatott zárszámadások eddigi eredménye.

Ha pedig nem méltóztatnak elkülöníteni a rendes és rendkívüli kezelést, hanem összességökben kívánják tekintetbe venni, az összes kiadás 337.993.000 frttal van előirányozva, az összes bevétel pedig 326.317.000 frttal van előirányozva és e szerint az összes hiány 11.675.000 frt, a mely szemben a mult évi 20.662.000 frt keveslethez képest 8,986.000 frttal kedvezőbb.

De t. ház igen kérem, méltóztassék ezen előirányzatot még egy más szempontból megbirálni. Sokszor hallottuk tavaly a kétségvetés tárgyalása alkalmával is, hogy nem az a valóságos hiány, a melyet a pénzügyminiszter feltüntet, mert ha így tesszük meg a számítást, mint a képviselő urak kívánják, sokkal nagyobb a hiány. En az igazság elől sohasem zárkózom el és ennél fogva ugyanazon számítás alapján, melyet önök követelnek, fogom a helyzetet vizsgálni. (Halljuk!)

Méltóztassék azután előterjesztésem helyességéről ítéletet mondani. (Halljuk!) Az általam említett összes hiány 11.675.000 frt

Van Dyk képen előltek, a Munkácsyén is föllelhető. Messze vinne itt a három nagy mestert, vagy bárcsak e képeiket is hosszabban hasonlítottam, mert a mesterművek számtalanszor kiemelt sajátága, hogy minél részletesebben vizsgáljuk, annál több szépséget fedezünk fel rajtuk. Elég legyen megemlíteni, hogy keresztben függő Krisztus-arczot sikerültebben aligha festett még eddig művész; jóllehetugyanazt a test minden más részéről állítani, elhamarkodás volna.

Azt a büvös hatást, hogy a körvonalok által elzárt térben a szemlélőhöz közelebb eső testrészek a sikkból kiemelkedjenek, a test mellett levő tárgyak pedig a sikkban bent lenni látszodjanak: annyira, a mennyire a fény és árnyék művészi elosztásával lehet elérni. Ennek a hatásnak tökéletesítésére törekszik anyyi századon át minden festő. — Csoda-e tehát, hogy sokan még a legkiválóbbak közül is e törekvésökben megfellekedtek a festés más, szintén fontos részeitől, nevezetesen a rajzról? Főképp mivel a fény és árnyék ügyes alkalmazásával olyan bámulatos hatást tehetni, hogy a lapos vászon több nem az, a mi, hanem élő test, hús és vér. A helyesen megvilágított testrészt olyan ruganyosnak véljük, mint a valóságban. Így történhetik, hogy szépen festett résznek igen hibás rajzát nemcsak a laikus, hanem maga a festő sem veszi észre. Battoni-nak (1708—

1787) egy „Bánkódó Magdolna“-ján a drezdai kir. képtárban az imára kulcsolt kezek rajza olyan hibás, hogy egy kezén 6, a másikon 4 ujjat vélünk látni, holott ugyane részek szépen kidomborodó éleletes festése csak hosszas nézés után engedi e hibát észre venni s valamennyi olajnyomatán, a melyek igen el vannak terjedve, meglátható. Rafael, kinél az anyai szeretetet senki szebben ki nem fejezte, a rajzban épen nem vetekeedik Titiannal és Correggioval, valamint Michel Angelo ezeket is felülmulja mesteri rajzával. Különbösen a a festő, kinek lelkét, képzelmet a festendő tárgy a maga egészében ragadja meg, a ki siet azt a végtelenül szebb képet, a mely az ő lelkében él: az ideált, hogy el ne tájnjék, minél előbb vászonra tenni, már csak emberi korlátozottságánál fogva se terjesztheti ki figyelmét a festés oly végtelen nagy számrejtélyeire; és pedig, mondhatni, annál kevésbé, minél több benne a teremő s minél kevesebb az iskolás szellem.

Igy tehát lélektanilag is indokolható az az igazság, hogy a legnagyobb festők lehetnek a festés némely részében, mondjuk a rajzban, annyira gyengék, hogy a laikus első tekintete el sem hajlandó hinn.

Munkácsy a rajzban — minden kétséget kizáróan — sok más régi és újabb mester mögött marad. Az ő művészet, mint a Nie-

belung-ének Sigfrid-je, sárkányvérben fürdött s így hasznaltan támadná meg valaki, mert sértetetlen, kivéve egy kicsi helyecskét: és ez a rajz. Ez az ő Achilleis sarka. Már a „Kr. Pilátus előtt“ cz. képen megjegyezte a kritika,*) hogy Pilátusnak balválla és jobb térd aránytalanul rövid, hogy a vádló Kaifásnak felemelt jobb keze merev és úgy szólván nem a testhez tartozónak van rajzolva; továbbá, hogy ugyancsak ezen alak jobb lába hasonló hibában szenved stb. Mindezek a Golgotát ábrázoló képen is szembetűnnek. Nevezetesen a lábak és kezek rajza a laikus előtt is kívánni válot hagy hátra. Így I. p. szent János és a távozó zsidópapok lábai, sőt a szűz Máriá-é sem mintaszertiek. A háttérben gúnyosan nevető lovas zsidónak az előbb említett nagy kép Kaifásához hasonlóan kinyújtott karja alighanem merevebb, hibásabb, mint ezé. A vitakötő zsidópap bal kezét, ugyszintén Krisztus jobb ujjait, valamint a Mária fejéről lecsüngő fehér kendő körrajzát a kereszt mögött messze sötétlő római katonai arcazt s még néhány más testrészt akárhany kisebb nevű festő több gondal, sikerültebben tette volna vászonra. A jobb kéz felüli lator szeme mintha hiányzanék. Mária Magdolna kevésbé természetes vörösségű haja a bolygó zsidónak ugyan ily szakálla, jóval kevésbé

*) Pasteiner Gy. „Budapesti Szemle.“ 1882. 71—102.

Ehez járul a törlesztések czimén felveendő 10.500.000 frt, továbbá költségvetésben az államjóságok eladásá czimén felvett 10 millió frt, összesen tehát 32.192.000 frt, mint a melyet nem saját jövedelmünkből fedezünk.

De ha ugy számítunk, akkor legalább is méltányos, hogy méltóztassék ezzel szembe állítani azon összegeket, a melyekkel az állam vagyonmérlege javult (Helyeslés jobb felől). Vegyük fel csak az adósságok törlesztésére és beruházásokra előirányzott összegeket. Ezen két tétel eljéje a költségvetésben 14 millió 142 ezer frttal szerepel, a beruházások czimén pedig 23 millió 100 ezer frt van fölvéve, összesen tehát 37.258.000 frt áll szemben az általam előbb említett 32 millió frttal. És így anélkül, hogy figyelembe vétenénk a vasuti kamatbiztosítás czimén fizetett összegek, továbbá a közösgyi beruházások és az occupatio költségei, maga ezen két tétel, t. i. az államadósságok törlesztésére és a beruházásokra fordított összeg 5 millióval több mint azon összeg, a melyet saját jövedelmünkből nem fedezhetünk. (Hosszas élénk helyeslés és tetszés jobbfelől.)

Ezen előterjesztésem eredménye a következőkben vonható össze: Ugy a rendes, mint az összes kezelésben a hiányok évről évre apadtak, jövedelmünk évről évre körülbelül ugyanazon arányban emelkedtek, hitelünk pedig az utolsó években meglehetősen nagy mértékben növekedett.

Hogy a helyzetnek eme jellemzése nem optimistikus, miként talán némelyek hinni hajlandók, ennek tanúságul szolgáljak az épen ma benyújtott zárszámadások. Vajjon ezen eredmény, a létező viszonyokat tekintve, kielégítő-e vagy nem, erről én szólni nem kívánok; a pénzügyi bizottság és a t. ház fognak róla bírálatot mondani, midőn majd a költségvetést tárgyalás alá veszik. (Élénk tetszés jobbfelől.)

Hogy ez az eredmény elérhető és hogy a helyzet ma nem oly sötét, mint a minő volt más két ízben 1873-ban és 1878-ban, azért az érdem mindenekelőtt a magyar törvényhozást illeti meg, mely felismerve a

vannak részletezve, mint azt ily s'embeőlő, fontos részeknél megvárhatnók. Jánosnak vörös ruhájáról azt jegyzé meg egy festő — igen helyesen — hogy az erős „retouche” következtében közelebb jó a szemlélőhöz, mint — a nyak és lábak perspektíváját tekintve — kívánatos volna.

Igy még lehetne apróságokat említeni, de senkinek sem lehet czélja kicsinyeskedése ereszkedni. Elég röviden megjegyeznünk, hogy a művész lelkét sokkal inkább megragadta a kép egyetemes összhangzatos, kivitele, nevezetesen a jellemzés, hogy sem elég ideje és türelme és ideje maradt volna minden egyes tagot olyan gondal rajzolni, hogy az külön is mintaszerű legyen. E mellett pedig a festőnek azon érdeme, mely őt minden más festő fölé emeli, az említett hiányokat, mind ő előtte, mind a nézők előtt eltakarja.

Mi tehát ez az ő érdeme, mely a felsoroltaknál is nagyobb? Kifejtette Pasteiner Gyula a „Krisztus Pilátus előtt” cz. képről. Nem egyéb, mint a fény és árnyéknak olyan mesteri alkalmazása, hogy a testek és testrészek nemcsak körvonalaikban jelennek meg, sőt nem is csak azáltal nyerne életet, hogy a távolabbiak és közelebbiek valósággal távol, illetőleg közellevőknek látszanak, hanem valósággal kiemelkednek, még pedig nem féldomborműképen, hanem úgy, hogy a testnek mintegy háta mögé vélünk látni. Ezen az alakok igazán megelevenülnek és kilépnek a vászontól, mintegy a vászon előtt levőknek látszanak és pedig olyan mértékben, mint eddig egy művésznél sem, mert a fényt és árnyékokat nagyobb művészettel eddig még senki sem alkalmazta, mint Munkácsy. Azért e képe is, mint nagymérvű társa, a tanulmányok és utánzatok végtelen sorát fogja maga után vonni sok századon át.

helyzet komolyságát, megadta a kormánynak az eszközöket arra, hogy megtehesse azt, a mi az ország érdekében szükséges.

De azért, hogy a helyzet ma nem oly nehéz, mint azelőtt, az el ne kápráztasson bennünket (Élénk helyeslés és tetszés) és ne essünk ismét azon hibába, melyet már elkövetünk, hogy minden képzelhető szükségünket egyszerre akarjuk fedezni. (Általános helyeslés.)

T. képviselőház! Nem vád az, a mit mondani akarok, mert hiszen arra, hogy vádakat emeljek, nem is érezhetem magamat jogosítva. Tapasztalataimra azonban legyen szabad hivatkoznom. (Halljuk! Halljuk!)

Hat évi pénzügyministeri és 20 évi képviselői tapasztalataim azok, hogy midőn előáll a kormány, vagy bárki más s valamely kiadások megszavazását kéri, azt minden nehézség nélkül megszavazzák a t. háznak minden oldalon levő tagjai. (Felkiáltások: Ez igaz!) Ellenben, ha a pénzügyminister és a kormány kéri a kiadások fedezetül szolgáló összegek megszavazását és a fedezetnek bármely nemével áll elő, ez ellenzésre talál. (Élénk derűtlenség és ugy van! Igaz! a jobb oldalon) és igen sokan, a kik a kért kiadásokat megszavazták, a megfelelő fedezetet vonakodnak megadni. (Igaz! ugy van! jobbfelől.) Én igen kérem a t. képviselőházat, hogy e két kérdést egymástól elválasztani ne méltóztassék, mert ezek szoros kapcsolatban vannak egymással (Igaz! jobbfelől) és kérem chez képest a t. házat: ne szavazzunk meg semmi körülmények között több kiadást, mint a melynek fedezetéről gondoskodni képesek vagyunk. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Nem akarjuk mi ez által t. ház és a kormány tanúságát is adta, hogy nem akarja — az ország fejlődésére, haladására szükséges eszközöket megtagadni, mert hiszen méltóztatnak tudni, hogy beruházások czimén az utolsó években igen nagy összegek vétettek fel a költségvetésbe.

De ne terjeszkedjünk tovább t. ház, mint a mennyire tehetségünk engedi. (Élénk helyeslés jobbfelől) és ha így teszünk, ez lesz a legjobb, a legbiztosabb mód arra, hogy hitelünk még inkább növekedjék és anyagi helyzetünk újabb áldozatok igénybevétele nélkül állandóan javuljon. (Élénk tetszés jobbfelől.)

Erre kérem a t. képviselőházat az 1885. évről szóló állami költségvetést és az államjövők eladásáról szóló jelentésemet azon kéréssel benyujtani, méltóztassék ezeket első sorban a pénzügyi bizottsághoz utasítani. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Színház és művészet.

(rn.) Szombaton és vasárnap újból színe került ezuttal először „Czigány Panna” eredeti énekes népszínmű Almási Tihamértől. A darab mint olyan alig emelkedik a közpszerűsége felül s legjobban azzal jellemezhető, hogy „csinálva van, a mennyiben az egész cselekvény s annak feldolgozása képzetlenségéből fűződik össze. Nem valószínű ugyanis a vezéreszema — a bírálóval, az özevgy bírné befolyása, a czigány vajda sat.; a scenirozás sem sikerült, a drámai rész pedig ép oly fölületes, mint a művi szintelen a komikum. Élvezhető csak a czimszerep maga. A darab azonban elég jó fogadtatásban részesült, daczára annak, hogy az előadás gyenge, erőtelven volt. Nyilas lon erejét a czimszerep túlhaladja s minden dicséretreméltó törekvése daczára sem sikerült neki alakításába életet önteni s így még legzsebb jelenetei is hatás nélkül maradtak. Berényi pedig a leggyaribb czigány volt, kit valaha láttunk s e gyarlóságát valószínűleg azzal az örökös kiabálással kívánta elpálástolni. Csinos, üde jelenség volt Arányiné Ilus szerepében s miat mindig gondnal játszta kis szerepét. Ha most még felemlítjük, hogy Csige néhány dalt szépen énekelt, Arányi, Dálnoki és Gyöngyi pedig ismét eredeti maskot mutattak be, úgy kiemertettünk mindent, a mi egyáltalában szóra

érdemes. A színház mindkét este a lehetőségig megtelt, sőt szombaton már kissé sok is volt a jóból.

Hétfőn is valami újdonság került előadásra — legalább a mi színpadunkon volt újdonság, biz Isten mit sem vesztettünk, hogy eddig nem részesültünk benne. Berg O. F. egyik bohóza „A halottégető egylet és az irtalmas barát” került színe Szerző darabjai, ha kivételtetnek a bécsi localjargonból s esetlen német élceikből, megszűnnek élvezhetőek lenni. Ez áll általánosságban, a jelen esetben pedig kétszeresen; mert a sok trivialis, mondva esnált komikum sem elég arra, hogy az erőszakos, izetlen „Kikirkki”-féle morallizáciát megemészszük. A darabnak megfelelő volt nagyjában az előadás is s megemlést csak Gyöngyi és Arányi érdemeinek. Közönség közép számmal.

Somogyi Károly színtársulatunk előkelő tagja rövid tanulmány-útrjáról visszatért s legközelebb „Rosenkranz és Gildenstern” című új jeles vigjátékuan fog fellépni.

A vallás- és közoktatási miniszter a hazai műiparcikkék pártolása érdekében az egyh. főhatóságokhoz körlevelet küldött, kérvén őket, hogy a templomok díszítéséhez tartozó művészeti vagy műipari czikkeket itthon készíttessék. Ez időszőr felhívásnak lesz-e eredménye, nem tudjuk, de a pácsi egyh. főhatóságot mindenesetre e téren elismerés illeti, hogy a székesegyház déli oldalára elhelyezendő új apostolok mintázásával s majdan elkészítésével Kiss Gy. urat, ez idő színterit hazánk legtehetősebb s legügyesebb szobrászát bízta meg s mint illetékes szakörökből értesülünk, az eddig elkészített mintázatok nemcsak stilszerűek, hanem ép oly eredetien, mint művésznél vannak gondolva s alkotva. Kiss ur különben az Arany-szobor pályázatban is részt fog venni.

Hirek.

Elfogatlan fopap. Dr. Dulánszky Nándor püspök ő excéjaja, mint a valódi tudományosság lelkes híve, felismervén dr. Kohut Sándor nagyváradi rabbi „Aruch” című művének tudományos fontosságát, annak minden kottétét 100 frtnyi pengyében részesíti. E nagylelkű tényhez nem kell bővebb magyarázat.

Megyei közgyűlés. Baranyavármegye évnegyedes rendes közgyűlést f. hó 10-én d. e. 10 órakor tartja.

Képviselő választási vizsgálat. Dr. Antal Gyula városunk országgyűlési képviselője a kolosi országgyűlési képviselőválasztás ügyében kiküldetvén, f. hó 1-én kezdte meg vizsgáló biztosi működését, a mikor is először Haller Rezső képviselő bizalmi férfait: Ugron Györgyöt és Koleszár Sándort hallgatta ki, továbbá Duha Imre választási elnököt, Bartha Ferenc választási jegyzőt, Zubulik László kolosi polgármestert és Zubulik Sándor főkapitányt. — Kedden Mooson folyt, ma, szerdán Koloson folytatattatik a vizsgálat.

Fizetés javítás. A gazdasági és pénzügyi bizottság csütörtöki ülésében az egész bizottság azon óhajtatással adott kifejezést, hogy Hemmerich Károly tornamester 600 frt fizetéssel a belvárosi tanúk közé és a nyugdíj alapba felvételéssé s hogy tekintettel nevezett tornamester 12 évi működésére, számára 1885 Január elsejétől fogva két 5-6 éves potlék, azaz 100 frt folyósíttassék. Meg lévén győződve Hemmerich urnak érdemeiről, melyeket szakszerű, jó eredményű működésével az annyira fontos tornatanítás terén szerzett, a bizottság óhajtatását teljesen méltányosnak tartjuk s annak minél előbb megvalósulását magunk is kívánjuk.

Halálozás. Ponauer Emil m. kir. adshivatali ellenőr f. hó 1-én hosszas betegség után életének 38-ik évében meghalt. Temetése hétfőn d. u. 4 órakor történt. Nyugodjék békében!

Pécs sz. k. városának jövő évi költségvetési előirányzatát a tanács mindenben helybenhagyta. Bevétel 1885-re 222,526 frt 97 kr; a múlt évinél több 4765 frt 13 krral; mert emelkedett a sertésszálláshoz kiadott városi földek, a homok és kőbányák évi bére és az erdei jövedelem; továbbá a bor és servám, a vízvezeték bér, tanbeiratási díj s helyes számításba jött a honvédlaktanya után járó felvívó bér, mely — mivel félévünkint előre fizettetik — okvetetlen be fog folyni. K i a d á s 1885-re 283,246 frt 01 kr; a múlt évinél több 6143 frt 12 krral, mert szaporodott a nyu: díj 3923 frt 54 krral, az illeték egyenértékű 1910 frt 70 krral, a községi iskolai szükséglet 1853 frt 70 krral, mely összeg az emelkedett 5-öd éves pótlékokra, a serház-utcai iskolánál végbevitt osztályszaporításokra és a II. és III. leányosztályoknak csak helyeseltetésű szétválasztása következtében szükséges bérhelyiségekre és új tanterők fizetésére megy fel. Szaporodott még a polgári leányiskola költsége (a 7-ik osztály felállítására következtében 720 frt), valamint a Rudolphinum árvák és lelenygyermeknek szükséglete. Törzstörlesztésre 1884-ben felvitetett 16,169 frt 78 kr. Az állandó pénzügyi és gazdasági bizottság és a tanács, figyelemmel az adózó polgárok érdekeire, igen helyesen azt hozza javaslatba, hogy a sátorhábor költségeinek törlesztésére ne a regálék egész jövedelméből, hanem 10,262 frt 50 kr. hanem csak 3000 frt fordítassék, mert a 47016 frtból 1884. végén hátra levő 18,233 frt 25 kr. így is 5 és fél év alatt teljesen visszafizetettik. A honvédlaktanya félévünkint 537 frt 51 krral, a belvárosi iskola 400 frttal törlesztetik. A költségvetési hiány 1885-re 60,719 frt 04 kr; a múlt évinél több 1377 f. t 99 krral, mi mindenesetre helyes gazdálkodásról tanuszkodik, mert a mellőzhetetlen kiadások tetemesen emelkedtek s azon felül 10744 forint vagyonserzésre fordítatik. A hiány fedezésére 30 százalék pótdódi kivételre szükséges, tehát 2 százalékkal több, mint a mennyi 1884-ben kivitetett. Ennek oka kiváltképpen abban keresendő, hogy az új kataszteri becslések következtében az állami adóalap 11030 frt 02 krral kevesedett, mely összeg után — csak 28 százalékkal is — 3088 frt 40 kr pótdódi veszett el. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy 100 frt földadó tiszta jövedelem után az előbbi állami adó 31 frt 25 kr volt, (melytől a városi pótdódi 28 százalék mellett 8 frt 75 krt tett ki) most pedig csak 25 frt 50 kr. (melytől a városi pótdódi 30 százalék mellett 7 frt 65 kr) s hogy 100 frt házbérjövdelem után az állami adó 16 frt volt, most pedig 15 frt lesz. Kiténik, hogy a tervezett 30 százalékkal a pótdódi még kevesebb lesz, mint volt az előbbi 28 százalék mellett. Annyi bizonyos, hogy a házbéradónál a pótdódi 100 frt után több lesz 2 (két) krajczarral, a mi tekintetbe sem jöhet. A jövedelmi adó emelkedett 6337 frt 28 krral; a bányaadó pedig kevesedett 8404 frt 52 krral.

A pécsi polgári casino folyó évi október 26-án saját helyiségében megtartotta rendes évi beszámoló és tisztújító ülését. Az ezen alkalommal bemutatott mérleg, illetve zárszámadás igen szép eredményről tanuszkodik, és pedig: bevétel összesen 1889 frt 65 kr, kiadás 1797 frt 62 kr, vagyonmérleg 865 frt 53 kr, teher 880 frt 50 kr, tiszta vagyon 485 frt 03 kr. A tagok száma volt az év kezdetén 154, jelenleg pedig van 248. Könyvtári állapot az év kezdetén 107 kötet, most 207 kötet. Járatta a hírlapok közül a „Neumzet“-et, „Egyetértés“-t, „Pesti Napló“-t, „Függetlenség“-et, „Neues pester Journal“-t, „Weltblatt“-ot, „Vasárnapi Újság“-ot, „Magyarország és Nagyvilág“-ot, „Bolond Istók“-ot, „Pécs“-et, „Pécsi Figyelő“-t és a „Fünfkirchner Zeitung“-ot. Tartott az év folyamán 24 választmányi és egy rendkívüli ülést; rendezett egy téli és egy nyári estélyt, nem különben a pécsi dalárdá tiszteletére egy fényesen sikerült banquetet. — Tisztújítás következtében megválasztottak: Elnökké Hartl Ferenc, igazgatóvá Ruvald Alajos, I. titkárrá Konkoly Agoston, II. titkárrá Szigrist Lajos, pénztárnokká Gebhardt Ferenc, ellenőrré

Meiszner Imre, könyvtárnokká Gágh Gyula, ügyészszé dr. Toldy Béla. Ezen kívül megválasztott még 25 választmányi tag.

Helyes intézkedés. A jövő évi költségvetésből különös megemlítésre és méltatásra érdemes a tanács azon helyes intézkedése, hogy a serház-utcai iskola helyett körülbelül 35.000 frt költséggel a Herbert-féle telken egy másikat épített, hol egyuttal a gyermekmenhely is elhelyezhető lesz. Ez intézkedés következtében, minthogy a jelenlegi serház-utcai iskola helyiségében a polgári leányiskola végleg elhelyezhető lesz, a püspökkerttel telken 28.000 frt-tal tervezett polgári leányiskola építése teljesen feleslegessé válik.

Jegyző választás. A lapunkban is említett berkesdi jegyző-választáson, mint értesülünk, f. hó 2-ikán a pécsi származású Fülker József, katymári (bács-bodroghmegeyi) községi aljegyző választati meg.

Öngyilkosság. Lehoczky Károly lemebergi születésű, 54 éves, r. kath. vallású telekknövyi törvényszéki irnok hétfőn reggel 5 óraker a konyhában, míg felesége vizért kiment, a táltartó szegre felakasztotta magát. Az előhívott orvos már csak a halált konstátálta. Nagyon valószínű, hogy a szerencsétlen, ki a szeszese italoknak nagy kedvelője volt s egyszer már megfigyelés végett kórházba is szállítottatott, örüllési rohamban követte el végzetes tettetét. A boncolás kedden történt. Lehoczky évekkel ezelőtt rácz-meoskei jegyző volt.

Titokzatos eset. Szombat éjjel Pavlovics Mihály kökényi lakos vérében fekvé, eszméletlen állapotban találtatott a Pécsre vezetó uton. Csabai György kökényi lakos beane falubelijére ismervén, behozta a pécsi kapitánysághoz. Gyógykezelés végett a kórházba szállítottatott; de egyuttal, miután a nevezetten látott sérülések bűnös cselekmény következményeinek tüntek fel, anynyival is inkább, mivel a sérült kihallgatható éppen nem volt, a pécsi szolgabírói hivatal megkéretett, hogy ez ügyben az előnyomozás megejtessék.

Kellemetlen vendégek. Krausz Hermann budai külvárosi szatócs-boltos üzlethelyiségébe vasárnap virradóra 10 részeg munkásember bement s ott se kérdeve, se hallva, a pálinkával teit pintes üvegei egyik közülök felkapva azt közös akarattal meses gyorsasággal kiürítették, fizetés helyett pedig a palinka árát követelő gazdát hősiesen (10 egy ellen) lefogták és elverték. A tettesek közül 2 elfogatott.

Korcsmai verekedés. Dinsz György korcsmajában a vendégek, az ünnepek tiszteletére kelletténél nagyobb mennyiségben elfogyasztott új bortól nekutüzesedve szombaton éjjel összeverekedtek. A verekedés áldozatai: két egyén, kik súlyosan megsérültek és a kocsmáros ablakai, melyek közül egy sem maradt épségben.

Garázdálkó katona. Szombaton éjjel a szigeti külvárosban két tisztességesen „berugott“ baka vánszorgott „hazafelé“, kik közül az egyik, Tass-i Viola nevű, Mérey Sándor, Hamvas János és Rekettye Sándor békés polgárokat az utcán kihúzott oldalfegyverrel megtámadta és őket több helyen megsebezte. Más értesülés szerint Mérey színház után sörhához menvén, ez a Czirják-féle kocsmába ment borért, hol a nevezett katona két szurást ejtett czombján. A lárnjárára odasiétt Mérey jobb vállában, egy harmadik polgár pedig szemén sértetett meg. A garázdálkó katonát a megjelent őrség elfogta és nyomban átadta a Krajczár-laktanya felügyelő parancsnokának.

Hosszu téli esték legnemesebb időtöltését a hasznos olvasmányi képezi. Társadalmi viszonyaink imár odáig fejlődtek, hogy aki a kortól elmaradni nem akar, egy jó napilap járatását alig mellőzheti. Legjobban bizonyítja ezt a napilapok előfizetőinek az utolsó tíz év alatt történt megtízszereződése. De nem is csoda, mert ma már egy jól szerkesztett napilap a legolcsóbb művelődési eszköz és hasznos mulattató, ugyszolván élvezeti cikk egyuttal. Aki például a Pesti Hírlapot, mely egy óra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr. járátja, — naponkint egész kötet olvasmányt nyer, melyben politikai cikkeket talál a legelőkelőbb publicistáktól (Pulszky Ferenc,

Bekscs Gusztáv, Törs Kálmán, Eötvös Károly), tárcákat és mulattató karcolatokat Mikszáth Kálmántól (Scarron), Bartók Lajostól (Don Pedró), kik a lap belső munkatársai s még egész sorától a jelesebb tárcáíróknak, mint Ágai Adolf (Csicseri Bors), Győry Vilmos, K. Tóth Kálmán, Tóth Béla, dr. Radó Antal, dr. Sziklay János; stb. Kiválóan mulattatók „A t. Házból“ című országgyűlési karcolatok Mikszáth Kálmántól s a Bartók Lajos élénk szini szemléi. A lap nagy terjedelme lehetővé teszi minden érdekes beszédnek egész közlését; de a kiváló fontosságú távirati rovat is a legterjedelmesebb, s amit egyetlen napilap sem nyújt ma Európában, a Pesti Hírlap hetenkint külön, bekötésre alkalmas zenemlékletekkel is kedveskedik előfizetőinek minden raffzetés nélkül; tehát évente legalább 80 válogatott zenedarabbal — ajándékol. Jó lélekkel ajánlhatjuk azért a politikailag teljesen független — egy párthoz sem tartozó — Pesti Hírlapot a művelt magyar olvasóközönség pártfogásába.

Vegyes hírek. Csá v o l s z k y L a j o s az „Egyetértés“ szerkesztője, a Zembery-féle 600 holdas csegei birtokot árverésen megvette 319.000 frton. — A kassai 48-as függetlenségi párt választmánya tiltakozik Jókai Mórnak Ilyefalván mondott beszédének azon része ellen, mintha Kassa vidékén panszlavisztikus törekvések volnának. — Tolnai Lajos marosvásárhelyi felfüggesztett papot és regényírót a mvasárhelyi törvényszék az ellene Nemes Ödön által indított bántalmazási és becsületsértési perben 50 frt pénzbírságra, ennek behajthatatlansága esetében 5 napi elzárásra ítélte. — A nagy-szebeni Friedwanger-család gyilkosainak egyike, Marlin Rudolf elmebetegség következtében elme gyógyító intézetbe fog vitetni. A másik kettő ügyében a végtárgyalás f. hó második felében fog megtartatni. — A Z u n d i n é német hadihajó Aggenstrand mellett zátonyra jutott. A legénység, egy kivételével megmenekült. — W e n c h e i m F r i g y e s gr. kigyósi kastélyának művészi ízléssel épült kápolnáját mult hó 23-án szentelte fel Nogál János címzetes püspök. Ugyanez alkalommal szentelte fel a Gyomán Wodiáner Albert által nagy költséggel felállított árvaházat is. — E g y a n g o l t e r m e s z e t b u v á r n a k sikerült Ausztráliában felfedezni, hogy az ugynevezett csőr-állatoknak — bár emlések — tojásai is vannak. — H u s z á r A d o l f lemondott a budapesti mintarajztanoda szobrászati osztályánál elfoglalt tanári állásáról. Lmmondását azzal indokolja, hogy a szobrászati iskolának nincs célja. — A K i s f a l u d i - t á r s á g mult hó 29-én ülést tartott Gyulai Pál elnökele alatt. Először Zichy Antal olvasta fel Imre Sándor r. tagnak Arany János Arisztófaneséről írt értekezését. Aztán Dalmady Győző olvasott fel két költeményt. Vadnay Károly „A rendületlen“ címűü genréképet, s ugyanő Jakab Ödönnek két versét. — V e r e s S á n d o r mernők 48-iki honvédszázados mult hó 27-én Bukarestben 56 éves korában meghalt. Szabadságharcunk szerencsétlen vége után előbb Törökországba, majd Anghába ment s végre Bukarestben telepedett meg. Ő írta a „Magyar emigráció Keleten“ címűü nagyrdeklő művet, mely oly nagy és méltán megérdemelt szenzációit keltett. Halálát neje és 6 gyermeke siratja.

Az orvosok mikép vélekednek Brandt Richárd gyógyszerész svájci labdacsaírói. Humitseh Gyula kerületi orvos Millstadtban (Karinthia) ezt írja: „Kérek még három dobozzal a svájci labdacsokból, melyekkel már is nagy sikert értem el.“ — Boschitz Antal kerületi orvos Winklernben (Felső-Karinthia) így ír: „A küldött svájci labdacsokat makacs székrekedésnél a legjobb eredménnyel használtam.“ — Dr. Gaisberger János gyakorló orvos Gunkircheuben (Wels mellett) ezt írja: „Sziveskedjék még tíz doboz svájci labdacsozt küldeni, a labdacso hatása kitünő.“ — Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsaí a magyarországi gyógyszerzárakban, egy dobozzal 70 kr-ért kaphatók.

Irodalom.

„Kiállítási Naptár.“ A jövő évi országos általános kiállítás iránt hazánk minden részében, a lakosság minden rétegében oly általános érdeklődés mutatkozik, minő e nagyszabású nemzeti vállalatot megilleti. E kiváló érdeklődés már az ügy sikerének is biztosítékát képezi. De éppen az ügy kiváló fontosságánál fogva mulhatlanul szükséges, hogy a kiállítás minden lényeges mozzanata iránt a nagy közönség jó eleve tájékozva legyen s az érdeklődés lehetőleg még nagyobb mértékben fokoztassék és terjesztessék. E célból elhatároztam egy „Kiállítási Naptár“ kiadását, melynek főcélja, hogy a hazai közönséget már jóval a kiállítás előtt megismertesse egyrészt a kiállítás actualis jelentőségével, másrészt, hogy a látogatókat tájékozza a legfontosabb és nélkülözhetetlen tudnivalók iránt.

A „Kiállítási Naptár“ tehát mindenekelőtt megismerteti a kiállítás előzményeit, szervezetét, arcképekben és életrajzokban bemutatja legfőbb intézőit, képeken és leírásokban bemutatja a főépületeket; tájékoztatja a közönséget a kiállításra vonatkozó legfontosabb határozatok és szabályzatok iránt, szóval: már előzetesen fogalmat nyújt a nagy nemzeti mű keretéről és ama mozgalmakról, melyek azzal összefüggenek. Ezáltal a magyar közönséget buzdítani kívánjuk, hogy a nagy nemzeti alkotás minden részlete iránt fokozott érdeklődést tanusítva, a látogatási kedvet már most élesztve: hozzájáruljon a kiállítás sikeréhez, általában pedig terjeszteni és meggyökeresíteni öhajjúk azt az eszmét, hogy a jövő évi kiállítás oly nemzeti köztűgy, melylyel szemben minden honpolgárnak vannak kötelezettségei; a kiállítás fénye és sikere az egész nemzet közös tulajdona és büszksége lesz, kell tehát, hogy e siker eléréséhez kiki legjobb lehetősége szerint hozzájáruljon.

„Kiállítási Naptár“ szerkesztőül Gelléri Mór és J. Péterffy József urakat nyertük meg, kiknek a magyar szakirodalom terén szerzett jó hírneve elég biztosítékot nyújt a szellemi rész legjobb kiállítására nézve. A mű nyomdai kiállításáról saját műintézetem gondoskodik. A Kiállítási Naptár még ez év végén fog megjelenni; tartalmazni fogja még a vásárok teljes jegyzékét és ezenkívül egy előjegyzési naptárt; megrendelési és előfizetési ára 1 frt. Megrendelések és előfizetések alulírottához intézendők Budapestre. A közelebbi évfolyamokban ugyanezen vállalat mint „Iparos Naptár“ folytatattik. Mikor még megjegyzem, hogy e vállalatnak megindításában nem a kiadói érdek, hanem első sorban a kiállítási ügy és főleg a jövő évi országos kiállítás iránti lelkesedés indított, ajánlom azt a t. hazafias közönség szives pártfogásába. Budapest, 1894. október 1-jén. Posner Károly Lajos.

Közgazdaság.

A biztosítási intézetek versenye.

Nincs hazánkban üzletág, melynél a verseny oly megvetendő eszközökkel folytatott, mint a biztosításnál. Mig másutt a szabad versenyzés jótékony és üdvös lendületet gyakorol, addig a biztosító intézetek

műlő pillanatnyi haszon miatt aláassák a biztosítás üdvös intézményét és megnehezítik, ha nem ha lehetetlenítik, hogy az a kor követelményeinek és közgazdasági viszonyainknak megfelelően fejlődjék. Hanem ennek ellenében ez üzelmek életerőt adnak a revolver-journalistikának.

Csak a legközelebbi mult napokban jutott véletlenül kezünkbe egy zuglap, melyben a legtekintélyesebb biztosító társaságok egyike a Magyar-Francia ellen oly rágalmazások foglaltattak, milyenek csak oly irók tollából kerülhetnek ki, kiknek megkísérlett zsarolási eredményre nem vezettek. Ez még nem volna baj. A tulajdonképeni sajnós jelenség az, hogy ily „irók“ más biztosító-társaságok vezérigazgatóinak cimborái. Ezek támogatják a „lap“-ot, ezek rendelkeznek több ezernyi példányt abból a számból, mely egy más biztosító intézet ellen közli a megrendelt rágalmakat.

Nekünk a Magyar-Franciaiához semmi közünk, de annyit tudunk és azt az elismerést el nem vonhatjuk tőle, hogy fennállása óta oly rendkívüli lendületet vett, milyenhez hasonló a biztosítási intézet történetében föl nem mutatható. Ez intézet roppant vagyonát nem lehet gyanúsításokkal és rágalmakkal csökkenteni.

De ethica szempontból sem volna szabad a sajtó-szabadság magasztos voltát ily módon felhasználni. Csakhogy ez uraknál a „moral nem képezi a napirend tárgyát“ és szövetkeznek emberekkel, kikről bővebb felvilágosítást adhat a — fenyítő törvényszék.

Mi ennek következménye? A biztosító közönség meg lesz félemlítve és tartózkodik a biztosítástól, a revolver-journalistika pedig, mely hazánkban eddig ismeretlen volt, fejlődik és gyarapodik. Akárhányszor hallottuk, hogy egy bevándorolt külföldi intézet utazó ügynöke egyik-másik intézet biztosított felének elmondja, hogy a társaság, melynél biztosítva van, rosz, bukó félben van, vagy talán már meg is bukott. Nem lehet neki rosz néven venni. Büntető törvényünk ily orvtámadók ellen nem nyújt gyors és megfelelő védelmet. És mit nagy intézetek igazgatói tesznek, miért nem tehetné azt egy utazó ügynök?

A tisztességes sajtó feladata, hogy ez üzelmeknek véget vessen s a sajtónak ily módon való corumpálását megakadályozza.

Részünkről az e feladatból ránk háramló osztályrészt magunkra vállaljuk. A kenyér-irigységéből származó ily alaptalan támadásokat — történjenek azok bármely oldalról — ha tudomásunkra jutnak, minden egyes esetben meg fogjuk bélyegezni s azoknak intézőit a nyilvánosság ítélőszéke előtt meg fogjuk nevezni. Csak így irtható ki a sok gaz, mely a biztosítási ügy körül felburjánzott. — Ezen sorokat a „Magyar Nemzetgazdából“ vesszük át s azokat teljesen magunkéivá tesszük.

Az Osztrák Phönix bécsi biztosítási társulat most már maga bevégzett tényként hirdeti, hogy ketté választása legközelebb megtörténik, mi más szavakkal annyit jelent, hogy az Osztrák Phönix-nek sikerült egy külföldi pénzcsoportot behálózni, mely pénzcsoport új részvények kibocsátása és átvétele fejében új tőkét bocsát az Osztrák Phönix rendelkezésére — persze, mert távolról sem gyanítja, hogy ezáltal a beteg társulatot csak rövid időre menti meg a végveszélytől. (Beküldetett).

Hány gyártelep van a fővárosban?

Az országos kiállításon a fővárosi pavilonban külön nagy térképen lesznek feltüntetve Budapest összes gyártelepei, a kereskedelmi kamara által összeállított adatok szerint. Ez utóbbi kimutatás 179 gyártelep-t foglal magában, s pedig a kiállítási csoportbeosztást követve:

Tégla, cement, aszfaltgyár	7
Vegyészeti ipar	22
Malmok	14
Tészta-, conserv-, szalámi stb. gyár	11
Szesz- és szesz italok, sör, pezsgő	17
Agyag-ipar	3
Vas- és fémipar	20
Fa-ipar	17
Bőr-ipar	7
Papír-ipar	2
Szövő- fonó- és festőipar	15
Ruházati-ipar	4
Sokszorosító-ipar	9
Mechanikai ipar, elektrotechnika stb.	5
Járművek	2
Gép-ipar	19
Vaggon-és hajó-gyár	5

Összesen 179

Az u. n. műves gyáriparágra a felsorolt gyártelepek közül mintegy 140 esik. Miután hazai gyáriparunk központját a főváros képezi, nem lesz érdektelen, ha ez alkalomból néhány adatot közlünk Bács gyáriparára vonatkozólag. Az ottani keresk. és iparkamara statisztikai összeállításai szerint ugyanis 1880. év végén a kamara területén, vagyis Bécsben és a kis Alsó-Ausztriában működésben volt:

Gépgyár	147
Szerszámgyár	22
Zongoragyár	118
Kautsukgyár	6
Íróngyár	7
Selyemfonoda	5
Selyem-szövőgyár	93
Gyapju-fonógyár	4
Pamut-fonógyár	30
Pamut-czérna-gyár	30
Papiranyag-gyár	27
Papirgyár	27
Tapétagyár	18
Sörfőzde	102
Keményítőgyár	31
Cementgyár	28
Fűrészgyár	343

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos
Fekete Mihály.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdetőfelének külön lakoziméval is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges postabélyeg beküldetk.

Francia nyelvtenár
kerestetik,

Bővebbet a kiadóhivatalban.
864

Vaskályha

igen olcsón kapható. Szén vagy fafűtésre alkalmas.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Pincze kerestetik ezer akóra, bővebb tudósítás a kiadóhiva talban.

Egy öt év óta játszott jó karban levő **gordonka** 15 frtért eladó.
Bővebbet a kiadóhivatal.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Bánffy Simon végrehajtatónak Bosnyák János végrehajtást szenvedett elleni 45 frt 34 kr. tőke, ennek 1882. évi majus hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és 8 frt 15 kr. árverés folyamodási és követelések, valamint a még netán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m. a szemelyei 156. tjkvben felvett 95 szsz. fekvőségre nézve adós Bosnyák János és társtulajdonos Bosnyák Anna tulajdonát képező ingatlanra az árverést 96 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885 évi január hó 5-ik napján d. e. 10 órakor Szemelyben a községi birói lakban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 9 frt 60 krt. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni. Ha annál a társtulajdonos Bosnyák Anna is árverezne, az a bánatpénznek csak felét köteles letenni és a vételárnak is csak felét tartozik kifizetni.

3. A vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számítandó 1 hónap a második részt 2 hónap és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 3 hónap alatt minden egyes vételárirészt után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

Vevő köteles az épületeket a birtokba vételkor tűzkár ellen biztosítani.

Kelt Pécsen a kir. törvényszék mint teleknyvi hatóságnak 1884 évi Okt. hó 13-ik napján tartott üléséből,

kiadta.

Streliczky,
kir. tszéki jegyző.

Ház és szőlő egybe

szabad kézből eladó.

Petrezselyem-utca 16. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi tek. kir. járásbiróság 7039, 4244, 5418, 3380. és 5349. számú végzése által Brüder Bauer, Freistadt et Comp. Hlavka J., Sternickel et Gülcher és Brüder Samek végrehajthatók javára Hanuy János pécsi lakos ellen 500 frt, 340 frt 83 kr., 300 frt, 171 frt 51 kr., 50 frt, és 200 frt tőke és jár. erejéig elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felül foglalt és 2613 frt 35 kr-ra becsült szövetekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 7465/1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Pécsen alperes boltjában király-utca 1. sz. a leendő eszközésére 1884-ik év november hó 5-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsen 1884-ik évi okt. hó 17. napján.

Kremmer Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

Első magyar nemzetközi szabadalmi iroda

Budapest, Kigyó-utca 1. szám.

A világnak ezen legolcsóbb szabadalmi irodája elvállalja szabadalmak kioszközlesztését a föld bármely államában, kezességet vállal úgy a bel- mint a külföldi szabadalmaknak gyors és pontos kézhezjuttatásáért, elvállalja továbbá szabadalmaknak és esetleg még nem szabadalmozott találmányok a bel- és külföldön való értékesítését, védjegyek kioszközlesztését, kiállítókat képviselőt az 1885. országos kiállításon.

Ajánlja továbbá Remington-féle amerikai író-gépeit, az ukjornak ezen legbámulatosabb találmányát: a rajta eszközölt írás bármely nyomtatvánnyal versenyez; a munkát a rendes írásnál négyszerte rövidebb idő alatt végzi. Egy teljesen felszerelt író-gép ára 285 forint.

Távirati czim: Szabadalmi Iroda Budapest.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint teleknyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bux Jakab végrehajtatónak Gáspár Erzsébet végrehajtást szenvedett elleni 64 frt tőke ennek 1882. évi szeptember hó 15. napjától számítandó 6% kamatai 12 frt 80 kr. per 25 frt 20 kr. eddigi és 12 frt 75 kr. árverés folyamodási és követelések valamint a még netán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m. a bicsérdi 68. tjkvben 1. alatt felvett 14a, 14b, sz. házból és 1/4 telekből alperes Szekeres Istvánné született Gáspár Erzsébetet illető 1/3 részére 380 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi január hó 7-ik napján d. e. 10 órakor Bicsérdén a község birói lakban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 30 frt 80 krt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni,

A vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számítandó 15 nap, a második részt 2 hónap és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 3 hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

Vevő köteles az épületeket a birtokba vételkor tűzkár ellen biztosítani.

A pécsi kir. törvényszék teleknyvi hatóságnak 1884. évi okt. hó 13-án tartott üléséből

kiadta:

Streliczky,

kir. törvényszéki jegyző.

Herczeg Lajos rézöntő budai vásár-tér 7. Pécsen.

Van szerencsém Uraságod figyelmébe magam felajánlani, illetve gyártmányaimat u. m.

borfejítő és bortisztító gépeimet, tűzfeeskendőket,

saját szerkezetemre készítve, valamint hozzá tartozó gumi és vászon esőveket, legutányosabb áron árusítom, állítok és javítok vasesőves kutyákat, mind nálam készült nagyobb tárgyakért 5 évi jótállást kiszolgálók. Bárminemű javítást gyorsan eszközölök, fenntartok beces pártfogóim kényelmére raktáromban nagy választékban: bor és söresapokat, több-féle formára készült téglázó vasak, mozsarak, gyertyatartó, ellinderek, szelepek, váltók stb.

Vas és rézöntést valamint esztergálást, legyen az a legkényesebb tárgy, kicsi vagy nagy, rajz vagy minta szerint, legolcsóbb áron elkészítek.

Pártfogóim megrendeléseit elvárva alázattal:

Herczeg Lajos rézöntő,

865. budai vásár-tér 7. sz. Pécs.

Ocska bográcsot, ezintányért, sárgarezet ölmot és Zincket legmagasabb áron készpénzért vagy cserébe átveszek.

Herczeg Lajos rézöntő budai vásár-tér 7. Pécsen.

